

ЛИТОВСКІЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФФИЦІАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

№

20.

KURYER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Вторникъ. 9-го Марта — 1837 — Wilno. Wtorek. 9-go Marca.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 2-го Марта.

Высочайшій Указъ,

Данный Правительствующему Сенату.

Разсмотрѣвъ заключеніе особаго Комитета, по волю Нашей учрежденнаго, повелѣваемъ:

1) Для облегченія отпускной торговли освободить вовсе отъ платежа отвозныхъ пошлинъ всякаго рода хлѣбъ, вывозимый въ Пруссію по сухопутной границѣ Имперіи съ симъ Государствомъ.

2) Въмѣсто нынѣ взимаемой съ иностранной соли, привозимой чрезъ Полангенскую, Юрбургскую и Таурогенскую Таможни, пошлины по 25-ти коп. сер. съ пуда и добавочныхъ 12½ процентовъ съ карантинными деньгами, для сближенія съ пошлиною, взыскиваемою въ прочихъ Таможенныхъ мѣстахъ по сухопутной западной границѣ, взимать впредъ до усмотрѣнія, съ иностранной соли, привозимой чрезъ поминутыя три Таможни, пошлинъ по 32 к. сер. съ пуда, не требуя добавочныхъ процентовъ и карантинныхъ денегъ.

Распоряженія сіи должны по Таможеннымъ мѣстамъ быть приведены въ исполненіе со дня полученія въ оныхъ о семъ предписанія.

Правительствующій Сенатъ не оставитъ сдѣлать надлежащія по сему предмету распоряженія, а между тѣмъ возложили Мы на Министра Финансовъ, дать немедленно по Таможенному вѣдомству нужныя объ исполненіи означенныхъ мѣръ предписанія.

На подлинномъ подписано Собственною Его Императорскаго Величества рукою:

Въ С.-Петербургѣ.
19-го Февраля 1837. г.

НИКОЛАЙ.

— Директору Корпуса Горныхъ Инженеровъ, Генералъ-Маіору Вейценбрейеру, Всемилостивѣйше пожалованы въ вѣчное и потомственное владѣніе три тысячи десятинъ земли.

— Вдовѣ и дѣтямъ бывшаго Полицеймейстера 2-го Кадетскаго Корпуса Полковника Оболѣянинова, Всемилостивѣйше пожалованы въ вѣчное и потомственное владѣніе двѣ тысячи десятинъ земли.

— Помощнику Директора Оружейной Палаты, въ званіи Камергера, Статскому Совѣтнику Князю Сергѣю Грузинскому, Всемилостивѣйше повелѣно быть Совѣтникомъ Московской Дворцовой Конторы.

— Члена Комиссіи, учрежденной въ г. Тулѣ для построенія новаго оружейнаго завода, Дѣйствительнаго Статскаго Совѣтника Захарина, повелѣно уволить отъ сей должности, а на мѣсто его назначить Членомъ Комиссіи, состоящаго по Артиллеріи Полковника Красовскаго.

— Правитель Канцеляріи Комитета призрѣнія заслуженныхъ гражданскихъ чиновниковъ, Статскій Совѣтникъ Татариновъ, Всемилостивѣйше пожалованъ въ Дѣйствительные Статскіе Совѣтники. (Спб. В.)

— Правительствующій Сенатъ слушали рапортъ Г. Министра Внутреннихъ Дѣлъ о затрудненіяхъ, встрѣтившихся при составленіи росписанія о числѣ рекрутъ, слѣдующихъ къ сбору по 1-му частному набору

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg, dnia 2-go Marca.

NAJWYŻSZY UKAZ

Dany Rządzącemu Senatowi.

Rozpatrzywszy wniosek osobnego Komitetu, z wo- li Naszey ustanowionego, Rozkazujemy:

1) Dla ulżenia handlu wywozowego uwolnić zupełnie od płacenia poszlin wywozowych, wszelkiego rodzaju zboże, wywożone do Pruss, przez lądową granicę Cesarstwa z tém Królestwem.

2) Zamiast teraz pobieraney od przywożoney z za granicy soli, przez tamoźnie: Połagowską, Jurborską i Taurogienką, poszliny po 25 kop. sr. od puda i dodatkowych 12½ procentów z pieniędzmi kwarantannowemi, dla zbliżenia z poszliną, pobieraną w innych miey- scach tamożennych na lądowej zachodniej granicy, po- bierać od tąd do nowego rozrządzenia, od soli zagra- niczney, przez pomienione trzy tamoźnie przywożoney, poszliny po 32 k. sr. od puda, nie wymagając dodatko- wych procentów i kwarantannowych pieniędzy.

Rozporządzenia te powinny bydź przyprowadzone do skutku w tamożniach od dnia otrzymania w nich o tém zalecenia.

Rządzący Senat nie omieszką uczynić należytego w tej rzeczy rozporządzenia, a tymczasem poleciłimy Ministrowi Skarbu, dać niezwłocznie tamożennym wła- dzom potrzebne do wypełnienia pomienionych środ- ków przedpisania.

Na autentyku Własną Jego Cesarskiey Mości rę- ką podpisano:

St. Petersburg.
19-go Lutego 1837 roku.

НИКОЛАЙ.

— Dyrektorowi Korpusu Inżynierów Górniczych, Je- nerał-Majorowi Weizenbreyerowi, Nayłaskawiey na- дано w wieczne i potomne władanie trzy tysiące dzie- sięcin ziemi.

— Wdowie i dzieciom byłego Policmeystra 2-go Korpusu Kadetów Półkownika Oboljaninowa, Nay- łaskawiey nadano w wieczne i potomne władanie dwa tysiące dziesięcin ziemi.

— Pomocnikowi Dyrektora Orużeyney Pałaty, Szam- belanowi, Radcy Stanu Xięciu Sergiuszowi Gruziń- skiemu, Nayłaskawiey rozkazano bydź Radcą Moskiew- skiego Pałacowego Kantoru.

— Członka Kommissyi, ustanowionej w m. Tule dla budowania nowej fabryki broni, Rzeczywistego Radcę Stanu Zacharina, rozkazano uwolnić od tego obowiązku, a na jego miejsce naznaczyć Członkiem Kom- missyi, liczącego się w Artylleryi Półkownika Kraso- wskiego.

— Rządca Kancellaryi Komitetu opatrzenia zastu- żonych Urzędników Cywilnych, Radca Stanu Tatari- now, Nayłaskawiey mianowany Rzeczywistym Radcą Stanu. (G. S. P.)

— Rządzący Senat słuchali raportu P. Ministra Spraw Wewnętrznych o trudnościach, napótkanych przy uło- żeniu rozpisania o liczbie rekrutów, przypadających do zebrania podług 1-go częściowego naboru z północnego

съ Сѣверной полосы Государства, въ отбываніи долго-
выхъ рекрутскихъ частей, оставшихся отъ 98-го набо-
ра помѣщичьихъ имѣній; кои по 8 ревизіи пока-
заны за новыми владѣльцами, но о переходѣ кото-
рыхъ отъ одного къ другому посредствомъ прода-
жи, или другими случаями, Казенныя Палаты сви-
денія не имѣли; и о необходимости при совершеніи
актовъ на крестьянъ включать въ оныя: сколько и-
менно долговыхъ рекрутскихъ частей переходить
вмѣстѣ съ крестьянами, съ тѣмъ, чтобы Граждан-
скія Палаты, по совершеніи таковыхъ актовъ, из-
вѣщали о томъ Казенныя Палаты для перечисле-
нія за новаго владѣльца пріобрѣтенныхъ ими крестьянъ
и рацета въ долговыхъ рекрутскихъ частяхъ.
Приказали: согласно съ мнѣніемъ Гг. Министра
Юстиціи и Министра Внутреннихъ Дѣлъ, всемъ
Гражданскимъ Палатамъ и другимъ мѣстамъ, совер-
шающимъ купчія крѣпости, равно и Казеннымъ Па-
латамъ предписать, чтобы при переходѣ недви-
мыхъ имѣній отъ одного владѣльца къ другому, въ
акты включало было показаніе продающаго о томъ,
сколько именно долговыхъ рекрутскихъ частей пе-
реходить вмѣстѣ съ крестьянами, и дабы по совер-
шеніи таковыхъ актовъ Гражданскія Палаты тотчасъ
извѣщали о томъ Казенныя Палаты (Опуб. Прави-
тельствомъ Сенатомъ Января 29 дня 1837 года.)

— Комитетъ о коннозаводствѣ Россійскомъ, въ
слѣдствіе Высочайше утвержденнаго доклада 24 Ян-
варя 1833 года, симъ объявляетъ, что на сей 1837
годъ, назначаются въ Москвѣ Императорскіе призы,
для лошадей, рожденныхъ въ Россіи и Царствѣ Поль-
скомъ:

Скаковые:

7-го Іюля.

Для лошадей 4-хъ лѣтъ, 2,500 р., изъ коихъ
вторая лошадь получаетъ 1,000 р.

Вѣсъ на жеребца 3 пуд. 24 фунта.

— — кобылу 3 — 20 —

Дистанція три версты.

9-го Іюля.

Для лошадей 5-ти лѣтъ, 3,500 р., изъ коихъ
вторая лошадь получаетъ 1,000 р.

Вѣсъ на жеребца 3 пуд. 26 фун.

— — кобылу 3 — 22 —

Дистанція три версты, съ перескачкою.

11-го Іюля.

5,000 р., изъ коихъ вторая лошадь получаетъ
1,000 р.

Вѣсъ на жеребца 4 лѣтъ 3 пуд. 18 фун.

— — — 5 — 3 — 26 —

— — — 6 — 3 — 32 —

На кобылу 4 фунтами менѣе.

Дистанція 6 верстъ съ перескачкою.

Рысистый.

12 Іюля.

Серебряный кубокъ въ 1,500 р.

Для жеребцовъ отъ 4 до 6 лѣтъ включительно,
бѣжать 6 концовъ бѣга за однимъ, на основаніи пра-
вилъ, изложенныхъ въ §§ 42 и 43 Устава Москов-
скаго Общества охотниковъ конскаго бѣга.

Правила для скачекъ и рысистыхъ бѣговъ, со-
ставленные въ Московскихъ Обществахъ, пріемлются
въ основаніе и на Императорскіе призы, согла-
сно разрѣшеніямъ Комитета. (Прибав. къ Спб. Изв.)

Харьковъ, 6-го Февраля.

Назадъ тому мѣсяца два, получено было въ
Харьковѣ распоряженіе Г. Министра Внутреннихъ
Дѣлъ, объ учрежденіи губернскихъ выставокъ мѣ-
стныхъ естественныхъ и мануфактурныхъ произ-
веденій. Тогда было здѣсь общее мнѣніе, что въ Харь-
ковской, исключительно земледѣльческой, Губерніи,
подобную выставку составить будетъ вовсе невоз-
можно. Но начальникъ губерніи нашей, Князь Петръ
Ивановичъ Трубецкой, не увлекаясь общимъ мнѣ-
ніемъ, приступилъ не медля къ самымъ дѣятель-
нымъ мѣрамъ для выполненія Высочайшей воли: по-
всемѣстно были разосланы публикаціи, и его старані-
ями собраны были въ губернскій городъ главнѣй-
шіе фабриканты и помѣщики здѣшняго края. Онъ
изложилъ имъ въ короткой, но убѣдительной рѣчи
всю пользу, которой ожидать должно въ будущемъ
отъ подобнаго учрежденія, и они, ревнуя споспѣ-
шествовать благимъ видамъ Правительства, соста-
вили значительную подписку, и въ этомъ же засѣда-
ніи, подъ предсѣдательствомъ Г. Начальника губер-
ніи, избрали въ Директоры выставки, со стороны
дворянства, помѣщиковъ Колокольниковъ и Рейнике,
а со стороны купечества, Почетнаго Гражданина
Кузина и Харьковскаго купца Мотузка, бывша-
го два курса Градскимъ Главою. Чтобы выставка
не только была полезна для удовлетворенія любо-
пытства публики и поощренія мануфактуристовъ, но,
вмѣстѣ съ тѣмъ, служила бы и для сбыта выстав-

Паса Паństwa, względem odbywania długowych re-
kruckich części, pozostałych od 98-go naboru na oby-
watelskich majątkach, które podług ósmey rewizyi wy-
kazane są na nowych właścicielach, ale o których prze-
chodzie od jednego do drugiego sposobem sprzedaży al-
bo innych zdarzeń, Skarbowe Izby wiadomości nie miały;
i o konieczności przy przyznawaniu aktów na włościan,
wpisywać do nich: ile mianowicie długowych rekruckich
części przechodzi razem z włościanami, z zastrze-
żeniem, iżby Cywilne Izby po przyznaniu tych aktów,
uwiadamiły o tém Izby Skarbowe dla zapisania pod
nowym właścicielem nabytych przez nich włościan i
rozrachunku względem długowych rekruckich części.
Rozkazali: zgodnie z opinią PP. Ministra Spra-
wiedliwości i Ministra Spraw Wewnętrznych; wszystkim
Izbom Cywilnym i innym władzom, stwierdzającym akta
wieczyste, jako też i Izdom Skarbowym zalecić, iżby za-
przeysciem nieruchomych majątków od właściciela jedno-
go do drugiego, do aktów był wpisywany wykaz prze-
dającego, ile mianowicie długowych rekruckich części
przechodzi razem z włościanami, i gdyby po uznaniu tych
aktów natychmiast Izby Cywilne donosiły o tém Izdom
Skarbowym. (Op. p. Rz. Sen. 29 Stycznia 1837 roku.)

— Komitet Stad Rossyyskich, na skutek NAWYŻEY
utwierdzonego przełożenia 24 Stycznia 1833 roku, ni-
niejszém ogłasza, iż na teraźniejszy 1837 rok, назнача-
я się w Moskwie CESARSKIE nagrody, dla koni, urodzo-
nych w Rosyi i Królestwie Polskiem:

Galopowe:

7-go Lipca.

Dla koni 4-хъ лѣтъ, 2,500 р., зъ которыхъ конь други
отрываетъ 1,000 р.

Ціężар на коня кладзе się 3 pudy 24 funty.

— — klacz — — 3 — 20 —

Odległość trzy wiorsty.

9-go Lipca.

Dla koni 5-ciu лѣтъ, 3,500 р., зъ которыхъ други отр-
мываетъ 1,000 р.

Ціężар на коня кладзе się 3 pudy 26 funtów.

— — klacz — — 3 — 22 —

Odległość trzy wiorsty, z prześcigiem.

11-go Lipca.

5,000 р., зъ которыхъ конь други отрываетъ 1000 р.

Ціężар на коня 4 лѣтъ 3 pudy 16 funtów.

— — — 5 — 3 — 26 —

— — — 6 — 3 — 32 —

Na klacz 4-ma funtami mniej.

Odległość sześć wiorst z prześcigiem.

Kłusowe.

12 Lipca.

Srebrny kubek, wartujący 1,500 r.

Konie od 4 do 6 лѣтъ включеніе, mają przebiegać sześć
razy plac gonitewny bez oddechu, na osnovie prawideł,
opisanych w §§ 42 i 43 Ustawy Moskiewskiego Towar-
zystwa amatorów wyścigów konskich.

Prawidła gonitw galopowych i kłusowych, uło-
żone przez Towarzystwa Moskiewskie, przyjmują się
za osnowę i na CESARSKIE nagrody, zgodnie z rozstrzy-
gnięciem Komitetu. (Dod. do Gaz. St-Peters.)

Charkow, 6-go Lutego.

Przed dwoma miesiącami, otrzymano w Charko-
wie rozporządzenie P. Ministra Spraw Wewnętrznych,
o urządzeniu gubernialnych wystaw miejscowych na-
turalnych i rękodzielniczych produktów. Powszechna
tu wówczas była opinia, iż w Charkowskiej, jako wy-
łączanie rolniczej Gubernii, taka wystawa będzie rze-
czą zupełnie do uczynienia niepodobną. Pomimo to je-
dnak, Naczelnik naszej Gubernii, Xiążę Piotr Tru-
becki, nie zważając na powszechne mniemanie, przed-
sięwziął niezwłocznie naydzielniejsze środki dla wy-
pełnienia NAWYŻSZEY woli: do wszystkich miejsc ro-
zestane zostały publikacye, i jego staraniem zebrani by-
li do Gubernialnego miasta celniejsi fabrykanci i oby-
watele tego kraju. Xiążę wyłożył im w krótkiej, lecz
przekonywującej mowie całą korzyść, której w obec-
nym stanie należy oczekiwać od podobnego urządzenia,
a ci, żądając gorliwie dopomagać dobroczynnym zamię-
rom Rządu, zebrali znaczną subskrypcyę, i na témże po-
siedzeniu, pod prezydencyą P. Naczelnika Gubernii, o-
brali na Dyrektorów wystawy, ze strony Dworzanstwa,
obywateli Kolokolcowa i Reynike, a ze strony stanu
kupieckiego, Poczetnego Hraźdanina Kuzina i Charkow-
skiego kupca Motużkowa, byłego przez dwa kursa Głowa
miasta. Ażeby wystawa była użyteczną nie tylko
dla zaspokojenia ciekawości publicznej i zachęcenia ręk-
odzielników, lecz przytém, iżby służyła i do odbytu
wystawionych wyrobów, postanowiono dozwolnić kupo-

ляемыхъ издѣлій, положено дозволить покупку оныхъ съ удержаніемъ съ выручаемой суммы по пяти процентовъ, на поддержаніе выставки, дабы всякое впредь пожертвованіе для сего предмета содѣлать ненужнымъ, а купечество предложило, для помѣщенія выставки, одну изъ залъ своей думы. Комитетъ Директоровъ, дѣйствуя подъ личнымъ руководствомъ Г. Начальника губерніи, объявилъ въ концѣ Января, что представленное число вещей уже достойно вниманія публики, и 2-го Февраля, наша Губернская Выставка открыта. Мы увидѣли себя гораздо богаче естественными и фабричными произведеніями, нежели полагали. Описывать всѣ предметы, заняло бы слишкомъ много мѣста, и потому упомяну только о главнѣйшихъ. Начну съ естественныхъ, потомъ скажу нѣсколько словъ о хозяйственныхъ и мануфактурныхъ. Штуды мѣдной и зеленой руды и образчики каменного угля Изюмскаго Предводителя *Малиновскаго*. Аметистъ, добытый въ дачѣ Изюмской помѣщицы *Потановой*. Штуды краснаго карандаша изъ той же дачи. Гималайскій лчмень и Ассирійская роза, разведенная въ значительномъ количествѣ Изюмскимъ помѣщикомъ *Горпинченковымъ*. Тигель завода одного Харьковскаго обывателя. По удостовѣренію здѣшняго Профессора Химіи, тигли сего завода огнеупорностію своею превосходятъ знаменитые Гессенскіе. Кахли, также здѣшняго произведенія. Кожи глянцовыя и бѣлыя, между которыми отличились, превосходствомъ отдѣлки, кожи купца *Животовскаго*. Сигары и табакъ разныхъ сортовъ, фабрики Сумскаго Предводителя *Кондратьева*. Мыло Харьковскаго купца *Ивана Ващенко*; восковыя свѣчи его же. Свекловичный сахаръ превосходной доброты, Сумской помѣщицы *Савицовой*. Сахарный песокъ извѣстнаго сахаровара, Сумскаго помѣщика *Лядина*. Свекловицы и свекловично-сахарный песокъ желтый и пробѣленный, Изюмскаго Предводителя *Малиновскаго*. Шелковые коконы, заведенія помѣщицы *Вальховской*. Образчики меринсовой шерсти, разныхъ овцеводовъ. Приданная бумага, помѣщика *Рахманова*. Столовое бѣлье и полотна, помѣщицы *Корсаковой*, *Лонгиновой*, *Левшиной*, *Горпинченковой*, *Бахметева* и многихъ другихъ, всѣ хорошей доброты, но произведенія фабрики *Бахметева* особенно превосходны. Блонды и кружева, помѣщицы *Лонгиновой*. Шитье по тюлю и гарусами по волосной ткани, помѣщицы *Корсаковой*, и ея же превосходной отдѣлки и вкуса мебели. Плугъ и ясли для овецъ особаго устройства, помѣщика *Рахманова*. Эшарпъ изъ пуха Ангорскихъ козъ, помѣщицы *Фидлеръ*. Ковры разныхъ фабрикъ, между которыми отличался изяществомъ узора коверъ помѣщицы *Фидлеръ*. Коцы, ковры изъ грубой шерсти, отличающіеся яркостію и прочностію цвѣтовъ, выдѣлываемые здѣсь въ значительномъ количествѣ, и составляющіе одну изъ немаловажныхъ отраслей мѣстной промышленности. Наконецъ произведенія здѣшней литографіи, *Грекова*. Вотъ главнѣйшіе предметы изъ составляющихъ нашу выставку; они не многочисленны, но заслуживаютъ вниманіе посѣтителя. Это еще начало; но дѣятельное вниманіе нашего достойнаго Губернатора къ пользамъ въведеннаго ему края, илюбопытство, съ которымъ публика устремилась на обозрѣніе выставки, даютъ основательную надежду, что въ непродолжительномъ времени она значительно увеличится, и будетъ представлять къ обѣщанному и нами усердно желаемому посѣщенію Его Императорскаго Высочества Наслѣдника, полный музей произведеній нашего края. Хотя выставка наша открыта лишь нѣсколько дней, но значительное число выставленныхъ вещей были раскуплены посѣтителями, и сдѣлано нѣсколько заказовъ, основываясь на выставленныхъ образцахъ. Между посѣтителями выставки мы имѣли честь видѣть Его Свѣтлость Генералъ Фельдмаршала Князя *Витгенштейна*. (С. П.)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

П р у с с і я.

Берлинъ, 2-го Марта.

Съ нѣкотораго времени учреждено здѣсь благотворительное заведеніе, для пособій въ старости, вѣрнымъ и трудолюбивымъ слугамъ. Каждый слуга того или другаго пола, перемѣняющій службу, будетъ обязанъ внести въ кассу заведенія при каждой такой перемѣнѣ по 4 гроша, а составленная изъ сего сумма, употребляема будетъ въ пособіе всѣмъ слугамъ въ случаѣ болѣзни или увѣчья, а также для снабженія премією и денежными вознагражденіями тѣхъ, которые долго находятся во услуженіи у одного господина. Полезное это намѣреніе, будетъ введено и въ нѣсколькихъ другихъ городахъ.

7-го Марта.

Его Свѣтлость Императорско-Россійскій Гене-

важъ е зъ потраченіемъ од summy otrzymaney po pięć procentów, dla zasilenia wystawy, ażeby wszelką na czas przyszły ofiarę na ten przedmiot uczynić niepotrzebną; kupcy zaś na umieszczenie tej wystawy, ofiarowali jedną z sal swojej Rady. Komitet Dyrektorów, działając pod osobistym kierunkiem Naczelnika Gubernii, przy końcu Stycznia oświadczył, iż przystąpiła ilość przedmiotów, warta już jest uwagi publiczności, skutkiem czego dnia 2-go Lutego, Gubernialna nasza wystawa została otworzoną. Uyrzeliśmy siebie daleko bogatszymi w naturalne i fabryczne produkta, niżliśmy się spodziewali. Opisywać wszystkie przedmioty, zbyt wiele zajęłoby miejsca, przeto napomknę tylko o główniejszych. Zacznę od naturalnych, potem powiem nieco o gospodarczych i rękodzielniczych. Próbkę rudy miedzianej i zielonej, tudzież kawałki węgla kamiennego Iziumskiego Marszałka Dworzeństwa *Malinowskiego*. Ametyst dobyty w majątku Iziumskiej obywatelki *Potanowej*. Próbkę czerwonego ołowka z tężej majątności. Himalayski jęczmień i Assyryjskie żyto, w znaczney ilości rozmnożone przez Iziumskiego obywatela *Horpinczenkova*. Tygiel fabryki pewnego Charkowskiego obywatela. Podług zapewnienia tuteyszego Professora Chemii, tygły tej fabryki trwałością swoją w ogniu przechodzą sławne Heskіe. Kafle tuteyszego wyrobu. Skury glansowane i białe, między którymi odznaczały się doskonałością wyprawy, skury kupca *Żywotowskiego*. Cwoiry i tytuń rozmaitych gatunków, fabryki Sumskiego Marszałka Dworzeństwa *Kondratjewa*. Mydło Charkowskiego kupca *Jana Waszczeńka*; świece woskowe tegoż. Cukier burakowy wyborney dobroci, Sumskiej obywatelki *Sawiczowej*. Faryna sławnego rafinera cukru, Sumskiego obywatela *Liudina*. Buraki i faryna żółta i krystalizowana z cukru burakowego, Iziumskiego Marszałka Dworzeństwa *Malinowskiego*. Jedwabne oprzędy zaprowadzenia obywatelki *Walchowskiej*. Wzory wełny merynosów stad rozmaitych. Przędzona bawełna obywatela *Rachmanowa*. Stołowa bielezna i płótno obywatelki *Korsakowej*, *Longinowej*, *Lewszinowej*, *Horpinczenkowej*, *Bachmetiewa* i wielu innych, wszystkie wyborney dobroci, jednakże wyroby fabryki *Bachmetiewa*, trzymają pierwszeństwo. Blondy i korunki, obywatelki *Longinowej*. Haft na tiulu i włóczką na materyi wełnianej, obywatelki *Korsakowej*, tudzież jey meble wyborney roboty i gustu. Pług i jaśle dla owiec szczególny budowy obywatela *Rachmanowa*. Szarfa z puchu koz Angorskich, obywatelki *Fidler*. Rozmaitych fabryk dywany, między którymi odznaczał się pięknoscią deseni wzorow obywatelki *Fidler*. Koce i dywany z grubey wełny, odznaczające się żywością i trwałością kolorów, w znaczney tu liczbie wyrabiane i składające jedną niemałą ważności gałęź przemysłu miejscowego. Nakoniec utwory tuteyszej litografii *Grekowa*. Oto są głównejsze przedmioty ze składających naszą wystawę; nie są one liczne, jednakże zasługują na uwagę widzów. Jestto jeszcze początek; ale niezmordowana troskliwość dostojnego naszego Gubernatora ku dobru powierzzonego mu kraju, i ciekawość, z jaką publiczność kwapiła się do obejrzenia wystawy, rokurają nieomylną nadzieję, że w krótkim czasie znacznie się ona powiększy i w chwili obiecanego, a przez nas serdecznie oczekiwanego odwiedzenia Jego Cesarzskiego Wsokości Następcy, będzie składała zupełne muzeum produktów naszego kraju. Chociaż nasza wystawa od kilku tylko dni została otwartą, jednakże znaczna ilość rzeczy wystawionych, była rozkupiona przez odwiedzających i niektórzy zachęcenі wzorami wystawianemi, uczynili nawet kilka zamówień. Między nawiedzającemi wystawę, mieliśmy szczęście widzieć Jaśnie Oświeconego Jenerała Marszałka Polnego Xięcia *Wittgensteina*. (P. P.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

P r u s s y j a.

Berlin, dnia 2 Marca.

Od niejakiego czasu ustanowiono tu zakład dobroczynny dla wspierania w starości sług wiernych i pracowitych. Każdy sługa jednej pici lub drugiej, zmieniający pana, obowiązany będzie wnieść do kassy zakładu, za każdą takową zmianę po 4 dobrych groszy, a złożona ztąd summa używać się ma na wspieranie wszystkich sług w stanie choroby lub kalectwa i dawanie premii oraz nagród pieniężnych tym, co długo ujednego pana służy. Pożyteczna ta myśl ma także być przywiedziona do skutku i w kilku innych miastach.

Dnia 7.

Cesarzsko-Rossyyski Jenerał Porucznik JO. Xiążę

(1)

раль Лейтенантъ, Принцъ Петръ Ольденбургскій выѣхалъ отсюда въ Веймаръ. Е. Сіат. Кор. Великобританскій Генералъ отъ Кавалеріи, Черъ Англіи, Маркизь Лондондерри прибылъ сюда изъ Варшавы.

Познань, 25-го Февраля.

Въ области Бромбергскаго Регентства, гриппъ во второй половинѣ Января распространился эпидемически вездѣ, такъ, что не было ни дома, ни семейства, даже ни одного лица, которое бы не потеряло отъ сей болѣзни. Можно полагать, что $\frac{1}{2}$ всего народонаселенія страдало гриппомъ, который впрочемъ при при мѣрныхъ лекарскихъ пособіяхъ, и правильномъ удержаніи потовъ, не былъ опаснымъ, и для тѣхъ только былъ смертоносенъ, которые нестарались остановить болѣзни или употребляли не надлежащія лекарства, и для тѣхъ, коихъ дыхательные каналы, уже прежде были повреждены.

— По деревнямъ, а именно въ такихъ мѣстахъ, гдѣ господствуютъ уже земледѣльцы, вездѣ благополучно. Крестьянинъ заботится болѣе нежели прежде на счетъ своего хозяйства и привыкаетъ къ бережливости. Напротивъ въ городахъ, гдѣ благосостояніе зависитъ отъ торговли и промышленности все болѣе чувствителенъ недостатокъ. Разведеніе лошадей значительно распространяется, даже и по деревнямъ, гдѣ живутъ Польскіе крестьяне, постепенно исчезаютъ малые лошади, а на мѣсто ихъ расплождается лучшая порода. Но и къ усовершенствованію другихъ отраслей своего хозяйства, крестьяне усердно начинаютъ стремиться; они улучшаютъ луга, осушаютъ болота, вспахиваютъ растенія для сѣваго корма и репсъ, стараются улучшить породу овецъ и не оставляютъ овощныхъ огородовъ и садовъ. Цѣны хлѣба нѣсколько возвысились хотя во все незначительно. Сплавление произведеній приостановлено по причинѣ замерзшихъ рѣкъ; однако закуплено значительное количество хлѣба, именно въ Бромбергѣ, ибо весною надѣются, что цѣны возвысятся. Кромѣ сего торговля свиньями, теперь довольно выгодна. Въ промышленномъ классѣ незамѣтно большаго движенія, хотя мастерскія заняты; сбытъ ограничивается наиболѣе мѣстными нуждами. На суконовыхъ заводахъ въ области Бромбергскаго Регентства, приготовлено въ Январѣ, 1788 кусковъ сукна и 213 штукъ байки. (G.C.)

А в с т р і я.

Вѣна, 4-го Марта.

Дворъ на 12 дней наложилъ трауръ по случаю кончины Короля Густава IV.

— Е. Импер. Велич. назначилъ 800,000 флор. для передѣлки въ Медіоланѣ зданій къ коронаціонному празднеству на Короля Ломбардо-Венеціанскаго.

— Въ первыхъ числахъ Апрѣля ожидаютъ обратно въ здѣшнюю столицу Императорско-Россійскаго Посланника Графа Татищева.

— Черезъ Ливорнъ получены донесенія изъ Туниса отъ 11-го Февраля, что тамъ произошла революція, коей жертвою сдѣлался тамошній Бей. Это извѣстіе полученное морскимъ путемъ, требуетъ подтвержденія, коего мы ожидаемъ сухимъ путемъ. (G.C.)

Ф р а н ц і я.

Парижъ, 28-го Февраля.

Мониторъ содержитъ сегодня непосредственный рапортъ Адмирала Розамелъ, о числѣ военныхъ кораблей, которые должны состоять на морѣ въ мирное время. Въ сей вѣдомости, утвержденной Королемъ, значится: 1) что морскія силы Королевства на предѣ въ мирное время состоятъ будутъ изъ 40 линійныхъ кораблей, 50 фрегатовъ и 220 меньшихъ военныхъ кораблей, 2) что изъ линійныхъ кораблей и фрегатовъ, 20 и 25 стоятъ будутъ въ морѣ, а прочіе на верфяхъ, въ готовности къ отплытію, но всѣ прочіе корабли меньшаго разряда останутся на морѣ и кромѣ сего одна резерва въ готовности на верфяхъ, которые касательно линійныхъ кораблей и фрегатовъ не будутъ превышать 13 и 16 и наконецъ 3) что артиллерія для военныхъ кораблей разныхъ разрядовъ, будетъ слѣдующая: линійный корабль 1 разряда, 120 пушекъ; линійный корабль 2 разряда 100 пушекъ; 3 разряда 90 пушекъ; линійный кор. 4 разряда 80 пушекъ; фрегатъ 1 разряда 60 пушекъ; фрегатъ 2 разряда 50 пуш.; фрегатъ 3 раз. 40 пуш.; военная корвета съ кастелемъ 30 пушекъ, военная корвета безъ кастеля 24 пушки и проч.

— Проектъ закона о Парижской національной гвардіи, принятъ во вчерашнемъ засѣданіи Палаты Депутатовъ, по утвержденіи втораго пар. 20 статьи, большинствомъ 193 противу 74 голосовъ.

— Публичныя прѣнія о процессѣ *Менье* начнутся вѣроятно въ первой половинѣ будущаго мѣсяца.

— Графъ *Себастьяни* нѣсколько уже дней слегъ

Piotr Oldenburgskij wyjechał do Weymaru. — Królewsko-Angielski Jenerał jazdy, Par Anglii, Margrabia Londonderry przybył tu z Warszawy.

Poznań, 25-go Lutego.

W obwodzie regencyi bydgoskiej, gryppa rozszerzyła się w drugiej połowie Stycznia epidemicznie na wszystkie strony, tak dalece, że nie było żadnego domu, żadnej rodziny, owszem żadnej prawie osoby, którejby choroba ta nie dotknęła. Przypuścić można, żeż części ludności ogólnej chorowało na gryppę, która zresztą, przy stosownem leczeniu i należytem utrzymywaniu potów, nie była niebezpieczną, i że tylko osoby ze świata sprzątała, które chorobę zaniedbały, lub się też przeciwnych lekarstw chwyciły, a nadto i takich pacjentów, których organa oddechowe już wcześniej nadwreżone były.

— Wszędzie spostrzegać się daje po wsiach, zwłaszcza po takich, gdzie wieśniak już jest właścicielem, byt dobry. Chłop troszczy się więcej, niż dawniej, o swoje gospodarstwo i nawyka do oszczędności. Przeciwnie w miastach, gdzie byt dobry od handlu i przemysłu zawisł, daje się czuć coraz większy niedostatek. — Hodowanie koni czyni wszędzie coraz większe postępy: albowiem nawet po wsiach, w których polscy chłopci mieszkają, nikną powoli małe konie, a na ich miejsce przybywa coraz lepsza rasa. Ale i do poprawy innych gałęzi swego gospodarstwa, zaczyna się chłop brać szczerze: poprawia on łąki, osusza bagna, sieje rośliny na zieloną paszę i rzepak, stara się poprawić rasę swych owiec i nie zaniedbuje ogrodów i sadów. Ceny zboża podniosły się nieco, lubo nieznacznie. Spławianie produktów wodą zawieszono zostało z przyczyny zamarzłych rzek; przecież zakupiono znaczne ilości zboża, osobliwie w Bydgoszczy: spodziewają się bowiem na wiosnę podniesienia się cen zboża. Prócz tego handel świński jest w tym czasie dość korzystnym. W klasie przemysłowej nie spostrzegamy wielkiego ruchu, chociaż warsztaty nie próżnują; odbył ogranicza się najwięcej na potrzeby miejscowe. Sukiennicy w obwodzie regencyi bydgoskiej zrobili w miesiącu Stycznia, 1788 postawów sukna, a 213 sztuk bajów. (G.C.)

A u s t r y a.

Wiedeń, dnia 4 Marca.

Dwór przywdział żałobę na 20 dni po zgonie k. r. Króla Gustawa IV.

— N. Pan wyznaczył sumę 800,000 florenów m. k. na restauracyę w Mediolanie gmachów do Koronacyi na Króla Lombardzko-Weneckiego.

— W pierwszych dniach miesiąca Kwietnia, jest spodziewany z powrotem do tutejszey stolicy, Hrabia Tatischev, Poseł Cesarzsko-Rossyjski.

— Przez Liworno nadeszły doniesienia z Tunetu pod d. 11 Lutego, że wybuchła tam rewolucya, której ofiarą stał się Bey tameczny. Jestto wiadomość z drogi morskiej, potrzebująca potwierdzenia, na które drogi lądową oczekujemy. (G.C.)

F r a n c y a.

Paryż, dnia 28-go Lutego.

Monitor zawiera dzisiaj niepośrednie rapport Admirala Rosamel, o liczbie okrętów wojennych stojących na morzu w czasie pokoju. W raporcie tym, potwierdzonym przez Króla opisano: 1) że siły morskie, Królestwa na przyszłość w czasie pokoju mają się składać, ze 40 okrętów wojennych, 50 fregat i 220 mniejszych statków wojennych; 2) że z okrętów liniowych i fregat, 20 i 25 zostawać będą na morzu, a pozostałe na warsztacie, w stanie gotowym do odpłynienia, lecz wszystkie dalsze okręty mniejszego rzędu, pozostaną na morzu i prócz tego na warsztacie jedna rezerwa, która, co się tyczy okrętów liniowych i fregat, liczba ich w gotowości nie powinna przewyższać 13 i 16 i nakoniec 3) że artyllerya do okrętów wojennych różnych rzędów ma być następująca: okręt liniowy 1 rzędu, 120 dział; okręt liniowy 2 rzędu, 100 dział; okręt liniowy 3 rzędu 90 dział; okręt liniowy 4 rzędu 80 dział; fregata 1 rzędu, 60 dział; fregata 2 rzędu 50 dział; fregata 3 rzędu 40 dział; kórweta wojenna z kasztelom 30 dział; bez kasztelu 24 dział i t. d.

— Projekt do prawa o Paryskiej gwardyi narodowej, na wczorajszym posiedzeniu Izby deputowanych, gdy utwierdzono drugi paragraf 20 artykułu, przyjęty został większością 193 przeciwko 74 głosów.

— Publiczne rozprawy w procesie *Meuniego* zaczną się zapewne w pierwszej połowie przyszłego miesiąca.

— Hrabia *Sebastiani* od kilku dni nie wstaje z łó-

въ постель. Онъ хотѣлъ въ первыхъ числахъ будущаго мѣсяца возвратиться къ своему посту; но теперь полагаютъ, что онъ нѣкоторое время останется въ Парижѣ.

— Генераль *Бюжо* въ будущій вторникъ оставляетъ Парижъ отправляясь въ Африку. Генераль *Дамремонтъ* вѣроятно не выйдетъ до 15 Марта.

— *Constitutionnel* уведомляетъ, что экспедиція въ Константинополь отсрочена до Сентября, и полагаетъ, что такая отсрочка, значить тоже, какъ бы она совершенно была оставлена.

— Историческій живописецъ *Шнейцъ*, вмѣсто умершаго Барона *Жерара*, избранъ въ члены Института.

— Для нынѣшней выставки по части живописи, прислано 3,800 картинъ, изъ коихъ судъ возвратилъ 1,300.

— Въ Нантѣ за нѣсколько предъ симъ дней, выставлены для продажи два молодыхъ льва, имѣющихъ по 20 мѣсяцевъ и совершенно ручныхъ.

— *Journal du Commerce* сообщаетъ: „У Г-на *Ротшильда* вчера по утру ни о чемъ болѣе не говорили, какъ о полученныхъ изъ Испаніи по телеграфу извѣстіяхъ. Говорятъ о возмущеніи, которое произошло въ Бургосѣ въ пользу *Донъ Карлоса*.“

1-го Марта.

Вчера давалъ Король Маршалу *Жерару* частную аудіенцію и занимался потомъ съ Министрами Народнаго Просвѣщенія и Военнымъ.

— Слышно, что Министерство вскорѣ предложитъ Палатѣ проектъ закона о постановленіи чрезвычайнаго кредита 14 милліон. для Алжира.

— Сегодня опять по дѣлу *Менье* и *Шампюна* вѣльно арестовать 18 лицъ.

— *Журналъ Првній* вышелъ сегодня въ новомъ своемъ объемѣ. *Temps* уведомляетъ, что чрезъ нѣсколько дней также увеличитъ свой объемъ. *Journal du Commerce*, *Quotidienne*, *Paix* и *Journal de Paris*, уменьшили цѣну печати со строки.

— Въ *Memorial des Pyrenées* содержится: „*Кабрера*, уже во второй или третій разъ возстановленный, 14-го ч. вступилъ въ Иниерту, большой и богатый городъ въ провинціи ла Манча; по рассказамъ однихъ онъ имѣлъ 2,000 пѣхоты и 300 чел. кавалеріи, по другимъ 5,000 чел. пѣхоты и 500 конницы. Его шефъ генеральнаго штаба, *Форкадель*, предписалъ властямъ сего округа, доставить въ Оканья 4,000 рацій. Такъ какъ большая часть ихъ не имѣетъ средства сопротивляться, то они принуждены были удовлетворить требованіямъ.“

— Говорятъ о наименованіи Г-на *Ламартина* Французскимъ Посланникомъ при Сицилійскомъ дворѣ. (?)

— Г. *Азеведо*, коему до сихъ поръ была поручена торговая статистика въ Министерствѣ Внутреннихъ Дѣлъ, наименованъ Директоромъ Полиціи Королевства.

— Въ понедѣльникъ Генераль *Дамремонтъ* съ шефомъ своего генеральнаго штаба, Генераломъ *Перрего* выезжаетъ въ Алжиръ, а Генераль *Бюжо* спустя день въ Оранъ.

— Въ письмѣ изъ Байонны отъ 25-го ч. уведомляютъ, что предполагаемое нападеніе Христиносовъ, отсрочено на неопредѣленное время.

— Говорятъ, что перевѣсъ предстоящій въ Испаніи, беспокоитъ нѣкоторымъ образомъ здѣшнихъ конституціонныхъ приверженцевъ, изъ коихъ знатнѣйшіе по сей причинѣ собрались третьяго дня у Г. *Тьера*. Министерство на счетъ сего совершенно спокойно. Впрочемъ на всякой случай Адмиралъ *Розамель* издалъ повелѣніе, отправить три корабля къ Испанскимъ берегамъ.

2-го Марта.

Вчера Король давалъ частную аудіенцію Президенту Палаты Депутатовъ.

— Въ *Courrier français* сказано: „Маршалъ *Клозель* въ прошлый понедѣльникъ былъ приглашенъ къ столу въ Тюильери. Но онъ отказался отъ приглашенія объяснивъ, что онъ прежде нежели будетъ въ состояніи явиться въ дворецъ, долженъ оправдать предъ Палатою свои дѣйствія. Маршалы *Сультъ* и *Жераръ*, говорятъ, одобрили это объясненіе.“

— Герцогъ *Декавъ*, говорить, отказался отъ предложеннаго ему Министерствомъ Полиціи.

— Г. *Лаути*, одинъ изъ Офицеровъ, замѣшанныхъ въ Страсбургскомъ бунтѣ, вчера получилъ отъ Военнаго Министра приказаніе, въ 24 часа оставить столицу. Сегодня утромъ явился жандармскій Офицеръ въ квартиру Г. *Лаути* и далъ ему знать, что употребить силу, если онъ немедленно не отправится.

— Докторы *Орфила*, *Оливье* и *Девержи*, вчера при тюремныхъ рѣшеткахъ вскрыли трупъ *Шампюна* и по ихъ свидѣтельству оказалось, что онъ дѣйствительно самъ добровольно повѣсился.

Жка. Хотѣлъ онъ уже въ первыхъ дни przyszłego мѣсяца powrócić do mieysa swego poselstwa; lecz teraz rozumieją, że jeszcze czas niejaki zabawi w Paryżu.

— Jenerał *Bugeaud* w przyszły wtorek opuszcza Paryż, ażeby się udać do Afryki. Jenerał *Damrémont* zapewne nie wyjedzie przed 15 Marca.

— *Constitutionnel* donosi, że wyprawa do Konstantyny odłożona została do Września i rozumie, iż takie odłożenie, równa się zupełnemu jej zaniedbaniu.

— Malarz historyczny *Schnéitz*, na mieysce zmarłego Barona *Gérard*, wybrany został na członka instytutu.

— Na tegoroczną wystawę malowideł, przysłano 3,800 obrazów; z tych sąd nie przyjął 1300.

— W Nantes przed kilką dniami ogłoszona sprzedaż dwóch młodych lwów, mających po 20 miesięcy i zupełnie ugłaskanych.

— *Journal du Commerce* donosi: „U P. *Rothschild* wczora rano nie mówiono więcej o niczym, tylko o otrzymanych z Hiszpanii drogą telegraficzną wiadomościach. Mówiono o poruszeniu, które wybuchło w Burgos na stronę *Don Carlosa*.“

Dnia 1-go Marca.

Wczora dawał Król Marszałkowi *Gérard* audyencją prywatną, a potem pracował z Ministrami Oświecenia Narodowego i Woyny.

— Mówią, że Ministerjum wkrótce ma przedłożyć Izbie projekt do prawa względem przyzwolenia nadzwyczajnego kredytu 14 million. dla Algieru.

— Dzisiaj znowu w sprawie *Meuniego* i *Championa* wydane zostały rozkazy aresztowania 18 osób.

— *Journal des Debats* wyszedł dzisiaj w nowym swym formacie. *Temps* ogłasza, że za kilka dni również powiększy swój format. *Journal du Commerce*, *Quotidienne*, *Paix* i *Journal de Paris*, zmniejszyły ceny druku od wiersza.

— W *Mémorial des Pyrenées* czytamy: „*Cabrera*, po raz drugi, lub trzeci zmartwychwstał, dnia 14-go wszedł do Inierta, wielkiego i bogatego miasta w prowincyi la Mancha; podług opowiadania jednych, miał z sobą 2000 piechoty i 200 jazdy, podług drugich 5000 piechoty i 500 jazdy. Szef jego Sztabu Jeneralnego, *Forcaedel*, rozkazał władzom tej okolicy, dostawić do Ocaña 4000 racyy. Ponieważ większa część władz tych żadnego niemiata śródka stawienia oporu, tedy musiały się poddać rozkazom.“

— Mówią o mianowaniu P. *Lamartine* na Posła Francuzkiego przy dworze Sycylijskim. (?)

— P. *Arvedo*, który się dotąd zajmował statystyką handlu w Ministerjum Spraw Wewnętrznych, mianowany został Dyrektorem Policji Królestwa.

— Jenerał *Damrémont* z szefem swojego Sztabu Jeneralnego, Jenerałem *Perregaux* wyjeżdża do Algieru, a Jenerał *Bugeaud* dniem późniey do Oranu.

— W liście z Bayonny pod d. 25 donoszą, że projektowane uderzenie Krystynistów odłożone zostało do czasu nieoznaczonego.

— Mówią, że przesilenie, jakiego bliską jest Hiszpania, niepokoi cokolwiek tutejszych stronników konstytucyjnych, z których celnieysi zebrali się z tego powodu, dnia onegdajszego u P. *Thiers*. Ministerjum jest z tej strony zupełnie spokojne. Na wszelki jednakże przypadek, wydał Admirał *Rosamel* rozkaz, ażeby posłano trzy okręty do brzegów hiszpańskich.

Dnia 2.

Wczora dawał Król posłuchanie prywatne Prezydentowi Izby Deputowanych.

— *Courrier français* donosi: „Marszałek *Clauzel* w przyszły poniedziałek zaproszony był na obiad do Tuilleryów. Wymówił się jednak od tego zaproszenia oświadczając, iż dopiero musi usprawiedliwić swój sposób postępowania przed Izbą, pierwsey, aniżeli by się mógł ukazać w zamku. Marszałkowie *Soult* i *Gérard* mieli pochwalić to oświadczenie.“

— Xiążę *Decazes* nieprzyjął ofiarowanego mu Ministerjum policji.

— P. *Laity*, jeden z oficerów wwikłanych do spisku Strażburskiego, od Ministra Woyny otrzymał wczora rozkaz, w przeciagu 24 godzin opuścić stolicę. Dzisiaj rano Oficer Żandarmeryi przybył do mieszkania P. *Laity* i oświadczył mu, iż użyje środków przymuszających, jeżeli natychmiast nieuda się w podróż.

— Doktorowie *Orfila*, *Olivier* i *Devergy*, wczora przy kratkach więzienia otwierali ciało *Championa* i w doniesieniu swém wyrażają, że śmierć jego rzeczywście nastąpiła przez uduszenie się dobrowolne.

— Вчера одинъ рабочий, по имени *Duserre* въ предмѣстїи *Тамплъ* схваченъ и тотчасъ представленъ комиссїи по дѣлу *Менъе*.

— Сегодня вышли извѣстные записки дѣвицы *Кошеле* (Г-жи *Паркенз*) о Королевѣ *Гортензїи* и Императорской фамилии.

— *Journal de Paris* жалуется, что театральная цензура не строго дѣйствуетъ и не запрещаетъ многихъ безнравственныхъ пьесъ, которыя теперь появляются на сценѣ.

— Изъ Испанїи сегодня нѣтъ никакихъ новостей.

— Въ *Журналѣ Ирбнїи* сказано: „Въ одномъ письмѣ изъ Бордо уведомляютъ, что Правительство Соединенныхъ Штатовъ овладѣло Калифорнїею, въ слѣдствїе открывшейся тамъ, кромѣ, революцїи. Къ этому прибавляютъ, что между Соединенными Штатами и Мексикою готова открыться война. Въ Америкѣ все еще думаютъ о посредничествѣ со стороны Англіи и Франціи. Выгоды получаемыя отъ обѣихъ республикъ побуждаютъ ихъ къ тому. (A.P.S.Z.)

ВЕЛИКОБРИТАНІЯ И ИРЛАНДІЯ.

Лондонъ, 28-го Февраля.

Король прибудетъ завтра въ Лондонъ, въ Ст. Джемскомъ дворцѣ будетъ председательствовать въ тайномъ засѣданїи совѣта, и приметъ рапортъ *Рекордера*.

— *Courrier* замѣчаетъ, что Принцесса *Викторїя* въ наступающій день ея рожденїя 24-го Мая, достигнетъ совершеннолѣтїя. Въ слѣдствїе чего, слышно, что тотчасъ послѣ святой недѣли, посредствомъ посла отъ Короны Парламенту предложено будетъ назначенїе годоваго содержанїя для мнимой Наслѣдницы престола, и потомъ Принцесса получитъ собственный придворный штатъ.

— Годовые расходы на пособїе нищимъ въ Англіи, послѣ новаго закона о нищихъ, въ счетномъ году, оканчивающемся въ Мартѣ 1837 не составляютъ 4 милліон. фунт. стерл. тогда какъ въ 1834, составляли 6,300,000 фунт. Также и работники съ опредѣленїя сего закона, гораздо значительнѣйшіе сдѣлали вклады въ сберегательныя кассы.

— Лорды Адмиралтейства наняли недавно опять два большихъ корабля, для перевезенїя 510 преступниковъ муж. пол. въ Новый Южный Валисъ, третїй для перевоза 210 преступниковъ муж. пол. и четвертый для перевезенїя 112 преступницъ въ землю Ванъ Дьменскую.

— Сюда прибылъ извѣстный Миссіонеръ *Карлъ Гуцлафъ* и въ Королевскомъ Азіатскомъ обществѣ читалъ разсужденїе о нынѣшнемъ состоянїи врачебной науки въ Китаѣ.

— Въ Лимерикѣ, такъ великъ недостатокъ въ домахъ, что многіе бѣдные жители, раскапываютъ могилы на кладбищахъ, чтобы топить обломками гробовъ.

— Хотя еще многіе страдаютъ гриппомъ, но онъ уже значительно уменьшился.

— Письмо Британскаго Консула въ Байрутѣ, къ *Г. Юда Бенъ Оліэль* въ Гибралтаръ, содержитъ ближайшія свѣдѣнія о ужасномъ землетрясенїи, разрушившемъ въ день Новаго года города Сафедъ, Тиберїасъ и окрестныя деревни. При семъ случаѣ погибло 1,500 чел. между коими около 500 Евреевъ. Нѣсколько тысячъ уже спустя недѣлю, откопаны тяжело ранеными и почти умирающими отъ голода. Евреи въ Гибралтарѣ по случаю сего печальнаго происшествїя закрыли свои лавки и 15-го Февраля служили панихиду, а *Г. Бенъ Оліэль*, собравъ значительную сумму послалъ чрезъ Мальту въ Палестину.

— Въ Портсмутѣ отплыло 63 моряка съ двумя офицерами, для подкрѣпленїя Британской морской силы на Испанскихъ берегахъ.

— Ливійный корабль *Talavera* и фрегатъ *Inconstant* наряжены въ Средиземное море.

— *Др. Бауринъ* хотя чувствуетъ себя лучше, но еще неоставляетъ постели.

— Капитанъ *Кохренъ* путешествуя пѣшкомъ по Сибири, нашелъ такое гостепріимство у тамошнихъ жителей, что издержки его путешествїя изъ Москвы въ Иркутскъ, на разстоянїи 1,200 Нѣмецкихъ миль, стоили ему только 1 гинею. (A.P.S.Z.)

ИСПАНІЯ.

Мадридъ, 20-го Февраля.

Во вчерашнемъ тайномъ засѣданїи Кортесовъ, въ которомъ говорили о положенїи Ламанха, Министры объявили, что предприняты нужныя мѣры, чтобы остановить движенїя Карлистовъ. Въ семь же засѣданїи сообщена оффиціальная депеша, изъ коей явствуетъ, что баталїонъ изъ Цаморы при Квинтонаръ дель Ордень принудилъ отступить Карлистовъ.

— Роботникъ именемъ *Duserre*, на предмѣстїи *Темпле* został aresztowany i natychmiast odprowadzony do Komisarzy instrukcyjney, ustanowionej w sprawie *Meuniego*.

— Dzisiaj ukazały się zapowiedziane oddawna pamiątki Panny *Cochelet* (Pani *Parquin*), o Królowej *Hortensyi* i familii Cesarzskiej.

— *Journal de Paris* użala się na to, że Cenzura teatralna nie ściśle postrzega i nie zakazuje wielu sztuk niemoralnych, które teraz na teatrze dają się słyszeć.

— Z Hiszpanii niema dzisiaj żadnych nowych wiadomości.

— Czytamy w *Journal des Debats*: „List z Bordeaux donosi, że Rząd Stanów Zjednoczonych zawładnął Kalifornią, skutkiem wybuchy w tym kraju na stronę jego rewolucyi. Dodają do tego, że rozpoczęcie wojny między Stanami Zjednoczonymi a Meksykiem jest blizkie. W Ameryce ciągle polegają na pośrednictwie ze strony Anglii i Francyi. Interessa, które łączą te Mocarstwa z obudwiema rzeczami pospolitemi, zachęcają ich do tego. (A.P.S.Z.)

БРЫТАНІЯ ВІЕЛКА І ІРЛАНДЫЯ.

Лондэн, дня 28 го Лутэго.

Крól прыбѣдзе jutro do Londynu, Prezydentowa ma na posiedzeniu Rady Tajney w pałacu St. James i przyjmie raport Recordera.

— *Courrier* czyni uwagę, iż Xieźniczka *Wiktorya* w mającym nastąpić d. 24 Maja, dniu urodzin, dójdzie pełnoletności. Skutkiem czego, wkrótce po Wielkieynocy, za pośrednictwem Posta Korony, Parlamentowi przełożone będzie przyzwólenie roczney summy utrzymania dla mniemaney Następczyni tronu, poczem Xieźniczka otrzyma własny etat dworu.

— Roczne wydatki na wsparcie ubogich w Anglii, podług nowego prawa o ubogich, w roku rachunkowym, upływającym w końcu Marca 1837, nieprzewyższają czterech millionow funtow, gdy w roku 1834 dochodziły 6,300,000. Takoz robotnicy od czasu przyjęcia tego prawa, daleko znaczniejsze summy, wnieśli do kasy oszczędności, aniżeli dawniej!

— Lordowie Admiraliocy najeli znowu dwa wielkie okręty dla przewiezienia 510 przestępców męczyzn, do Nowey Południowej Wallii, trzeci dla przewiezienia 210 przestępców męczyzn i czwarty dla przewiezienia 112 zbrodniarek do kraju Van Diemen.

— Sławny Missyonarz *Karol Gützlaft* tu przybył i czytał na Królewskim Azyatyckim towarzystwie rozprawę o teraźniejszym stanie nanki lekarskiej w Chinach.

— W Limerick, tak wielki niedostatek drzewa opałowego, iż liczni ubodzy tego miasta, odkopują groby, dla palenia drzewa z trumny.

— Influenza, chociaż wiele jeszcze osób napastuje, jednak tu bardzo się teraz zmniejszyła.

— List Konsula Angielskiego w Bairucie do *P. Juda Ben Oliel* w Gibraltarze zawiera bliższe szczegóły o okropnem trzęsieniu ziemi, które na Nowy Rok zniszczyło miasta Safed, Tiberiadę i wsie okoliczne. Przy tej okoliczności około 1500 ludzi, pomiędzy któremi blisko 500 Izraelitów, zginęło. Kilka tysięcy dopiero po 8 dniach wykopano ciężko rannych i prawie z głodu umierających. Żydzi w Gibraltarze z powodu tego nieszczęśliwego wypadku, zamknęli swe sklepy i 15 Lutego odbyli nabożeństwo żałobne. *P. Ben Oliel*, zebrawszy znaczne summy posłał, przez Malte do Palestyny.

— Do Portsmouth odplynęło 63 ludzi marynarki z dwoma oficerami dla wzmożenia Angielskiej morskiej sily na brzegach Hiszpańskich.

— Okręt liniowy *Talawera* i fregata *Inconstant* otrzymały rozkaz udania się na morze Szródziemne.

— *Dr. Bowring* chociaż ma się lepiej, lecz nie wstaje jeszcze z łózka.

— Kapitan *Cochrane* w pieszej swej podróży przez Syberyę, w takim stopniu doświadczał gościnności tamiecznego ludu, że koszt jego podróży z Moskwy do Irkucka, a więc w przeciagu drogi około 1,200 mil niemieckich wynosiły tylko około 1 gwiney. (A.P.S.Z.)

НІСЗРАНІА.

Мадрыт, дня 20-го Лутэго.

Na wczorajszym tajnym posiedzeniu Korteżów, na którym mówiono o położeniu la Mancha, Ministrowie oświadczyli, że przygotowano potrzebne środki, dla wstrzymania postępu Karolistów. Na témże posiedzeniu udzielona została depesza urzędowa, z której się okazuje, że batalion z Zamora, pod Quintonar del Orden przymusił Karolistów do odwrotu.

— Все удивляются тому, что Генералъ *Лопезъ* на время своей отлучки, по причинѣ преслѣдованія Карлистовъ, назначилъ Комендантомъ провинціи изгнаннаго въ Квенсу, Генерала *Нарваэса*.

— Молодой писатель *Ларри*, который недавно застрѣлилъ себя изъ пистолета, былъ влюбленъ въ вдовствующую Королеву. Такъ какъ его письма оставлены безъ отвѣта, то онъ наконецъ застрѣлился предъ портретомъ Королевы висящемъ въ его комнатѣ.

— Военный Министръ безпрестанно такъ боленъ, что ему должно было дать на помощь Полковника *Шакона* въ качествѣ Вице-Статсъ-Секретаря.

— Министръ иностранныхъ дѣлъ, уведомилъ всѣхъ Испанскихъ Посланниковъ и Консуловъ, чтобы не подписывать никакихъ документовъ тѣмъ изъ живущихъ за границею Испанцамъ, которые не дали присяги на уложеніе 1812, — мѣра которую вообще порицаютъ.

— Здѣсь очень беспокоятся о томъ, что предполагаемый планъ нападенія не придетъ въ исполненіе. Говорили, будто морской Англійскій Капитанъ *Маутландъ* объявилъ, что благоприятное время потеряно, и наводненія не дозволяютъ теперь до 15 Марта напасть на Фуэнтарабіа.

— Генералъ *Эспартеро* получилъ приказаніе, прислать въ Мадридъ 2,000 чел. для подкрѣпленія гарнизона. Говорятъ, что отозвана также дивизія командующая прежде Генераломъ *Нарваэсомъ*, въ видѣ резервнаго войска, для прикрытія столицы.

— *Кабрера* въ Манхѣ поступаетъ все далѣе и издалѣ грозныя прокламаціи. Также распространился здѣсь слухъ, что войска Королевы близъ Валенціи встрѣтили нападеніе и разбиты.

21-го Февраля.

Генералъ *Сеоане* отправился къ сѣверной арміи; впереди его поѣхали многіе адъютанты.

— Капитанъ Англійской морской службы *Маутландъ* принятъ здѣсь съ большими почестями; вчера данъ былъ для него обѣдъ. Онъ отправится чрезъ Санъ-Себастьянъ въ Лондонъ.

— *Eco del Comercio* содержитъ письмо съ границы, въ которомъ уведомляютъ, что инсургенты провинцій Бискаіи и Наварры взяли двухмѣсячную дань съ Байонны. „Карлисты, сказано въ этомъ письмѣ, отрезали всякое сообщеніе и вездѣ построили укрѣпленія, такъ что экспедиціонный корпусъ, который долженъ устремиться отъ Пампелоны, встрѣтитъ значительныя затрудненія. Наши военныя госпитали въ Витторіи, Бильбао и Пампелонѣ, находятся въ жалкомъ положеніи. Въ Паленціи Карлисты отдели 7 пушекъ различнаго калибра и одну мортиру. *Виллареалу* съ 10 батальонами поручено изъ Бискаіи и Алавы, въ соединеніи съ *Эгидіо* приготовить войска Королевы, которые должны сдѣлать нападеніе изъ Бильбао. Фуэнтарабіа получила въ подкрѣпленіе 800 Карлистовъ, 6 орудій и 100 Минеровъ. (A.P.S.Z.)

П О Р Т У Г А Л И Я.

Morning Post сообщаетъ слѣдующія извѣстія изъ Лиссабона, отъ 21-го Февраля: „Въ окрестностяхъ Порто появились гериласы, грабили и жгли. Въ Луле такъ велико число Мигуелистовъ, что тамошняя газета осмѣлилась представить списокъ купцовъ и офицеровъ приверженныхъ къ *Донъ Мигуэлю*. Правительство такъ затруднялось продажей національнаго имущества, что посредствомъ одного Депутата *Сантъа де Крузъ* предложила разыграть ихъ въ лотерею. Въ одномъ тайномъ засѣданіи Депутаты *Алвасъ да Рио* и *Францинъ* предложили Кортесамъ, какъ дѣйствительное средство, избавить націю отъ затрудненій по части финансовъ, — объявленіе національнаго банкротства. Это предложеніе, хотя послѣ не было принято, но нашло сильное подкрѣпленіе. (A.P.S.Z.)

Т у р ц и я.

Французскіе журналы содержатъ слѣдующее письмо изъ Туниса отъ 15-го Февраля: „Въ последнее время здѣсь происходили совѣщанія между Консулами различныхъ Европейскихъ Державъ. Полагаютъ, что въ нихъ разсуждали о положеніи занятыхъ Франціею въ Африкѣ, по которому вліяніе ея становится чувствительно. Въ Тунистѣ и Триполистѣ кажется Французскій и Англійскій Консулы находятся въ несогласіи. Недавно былъ вопросъ о карантинѣ, который должны выдерживать корабли прибывающіе въ Тунискую гавань, но партія на счетъ сего не согласилась. Въ народѣ, въ последнее время говорили много о предохранительномъ кордонѣ, устроенномъ на предѣлахъ Триполиса по случаю появленія заразы въ сосѣднихъ странахъ, и поелику здѣсь не вѣрятъ обнаруженію близъ насъ лэвы, то думаютъ, что предлогъ къ устройству сего карантина,

— Велика ту взбудзило уваженіе, что Генералъ *Лопезъ*, на часъ, въ которомъ збогду ѣгиганія Карлистовъ, прымужонъ jest byдъ nieobecny, przeznaczył na Rządzcę prowincyi, wygnanego do Cuenza Jenerała *Narvaeza*.

— Мѣоды писаръ *Larra*, który przed niedawnym czasem zastrzelił się z pistoletu, zakochał się byt w Królowey, wdowie. Ponieważ listy jego nie miały żadney odpowiedzi, przeto zastrzelił się nakoniec przed portretem Królowey, który wisiał w jego pokoju.

— Minister wojny ciągle jest tak cierpiący, iż stało się koniecznem, przydać mu Półkownika *Chacon*, jako Podsekretarza Stanu.

— Minister spraw zewnętrznych, wszystkim Hiszpańskim Posłom i Konsulom udzielił wiadomość, ażeby nie podpisywać żadnych papierów tym z żyjących za granicą Hiszpanom, którzy nie wykonali przysięgi na konstytucyą 1812 roku, — szrodek, który powszechnie gania.

— Bardzo tu są niespokojni o to, że wiele razy projektowany plan uderzenia, ani razu nie był przyprowadzony do skutku. Mówią, że Angielski Kapitan marynarki *Maitland* oświadczył, że chwilom przyjaźnym dozwolono przeysdź bezpożytecznie, a teraz powodzie nie pozwalają przed 15-tym Marca uczynić uderzenia na Fuentarabia.

— Jenerał *Espartero* otrzymał rozkaz 2,000 ludzi wysłać do Madrytu, dla wzmocnienia załogi. Mówią, że również odwołana została dywizya, dowodzona pierwewie przez *Narvaeza*, ażeby, jako woysko odwodowe, osłaniała stolicę.

— *Cabrera* coraz daley postępuje w Mancha i wydał zagrażające odezwy. Rozbiegła się tu także wiadomość, że woyska Królowey w blizkości Walencyi, napadnione i pobite zostały.

Dnia 21.

Jenerał *Seoane* wyjechał do woyska północnego; wielu z jego Adjutantów pośpieszyło pierwewie.

— Kapitan *Maitland* z marynarki angielskiej, bardzo wspaniale tu został przyjęty. Wczora dawano mu obiad. Powraca on przez San-Sebastian do Londynu.

— *Eco del Comercio* zawiera list od granic, w którym zapewniają, że powstańcy prowincyi Biskajskich i Nawarry, otrzymali z Bayonny żołąd dwómiesięczny. „Karoliści“ powiedziano w tym liście „przećcieli wszystkie drogi i nadto urządzili fortyfikacye tak, że korpus wyprawy, który ma wkroczyć od Pampelony, znaczne napotka trudności. Woyskowe szpitale nasze w Witorryi, Bilbao i Pampelonie w smutnym znajdują się stanie. W Palencyi Karoliści odleli 7 dział różnego kalibru i jedną haubicę. Jenerałowi *Villareal* poruczono na czele 10 batalionów z Biskai i Alawy, w połączeniu z Jenerałem *Egują*, zgromadzić kolumny Królowey, które z Bilbao mają uderzyć. Fuentarabia otrzymała posiłek z 800 Karolistów, 6 dział i 100 minierów.“ (A.P.S.Z.)

P O R T U G A L I A.

Morning Post udziela następujące wiadomości z Lisbony pod d. 21 Lutego: „W okolicach Porto pokazali się Gerilasowie, rabowali domy i niszczyli ogniem. W Loule liczba Miguelistów tak jest wielka, iż gazeta tamieczna, osmieleła się udzielić listę kupców i oficerów w tém mieście, którzy wspierali *Don Miguela*. Rząd znajduje taką trudność w przedaży majątków narodowych, iż przez deputowanego *Santos da Cruz* proponował wystawić je na loteryą. Na tajnym posiedzeniu Deputowani *Alvas da Rio* i *Franzine*, przełożyli nawet Korteżom, jako najsukuteczniejszy szrodek do uwolnienia narodu od jego finansowych trudności, — ogłosić bankructwo narodowe. Chociaż w końcu przełożenie to nie zostało przyjętém, znalazło jednak wielu stronników. (A.P.S.Z.)

T U R C Y A.

Dzienniki Francuzkie zawierają następny list z Tunetu pod d. 15 Lutego: „W ostatnim czasie miały tu miejsce powtórne konferencye między Konsulami rozmaitych Mocarstw Europejskich. Rozumieją, że w nich roztrząsano o stanowisku, jakie Francya zajęła w Afryce, gdzie wpływ jej bardzo się czuć poczyna. W Tunecie i Tripolu Konsulowie Francyi i Anglii, zdają się byдъ nie w bardzo dobrém z sobą porozumieniu. Nie dawno wynikło zapytanie o kwarantannie, które mieli ulegać okręty przybywające do portu Tunetańskiego, lecz strony nie mogły się na to zgodzić. W ostatnim czasie w publiczności wiele mówiono o kordonie zdrowia, który z powodu ukazania się zarazy w krajach sąsiednich zaciągniony został na granicach Tripolu, a ponieważ tu nie wierzą o pokazaniu się tej choroby w blizkości nas, tedy rozumieją, że pozor do zaciągnięcia tej kwarantanny, celem prze-

съ цѣлю прекратить сообщеніе жителей Триполиса съ Тунисомъ, находится въ связи съ политическимъ состояніемъ провинціи Константины. Турецкія войска въ Триполисѣ теперь постоянно заняты и Тунисскій Бей предпочитаетъ сосѣдство Французовъ съ Турками, дѣлать все, что можно, къ подкрѣпленію экспедиціи въ Константиноу. Въ слѣдствіе мнимаго предохранительнаго кордона, также ни кто изъ жителей Триполиса не можетъ идти на помощь въ Константиноу, и отъ Туниса нельзя ожидать никакой помощи. Турки немогутъ ничего предпринять ни противъ Туниса ни противъ Константины, потому, что въ Триполисѣ многіе изъ нихъ погибли на войнѣ и отъ голода. Аравитяне, жители равнины не покорятся, но лучше падутъ съ мечемъ въ рукѣ. Они возстали противъ Султана, не получая никакого пособія, потому, что они были совершенно разорены чиновниками Султана.“ (A.P.S.Z.)

С м ѣ с ѣ.

Путешествія въ Арктическія страны.
(Окончаніе.)

Многочисленныя наблюденія Англійскихъ мореходцевъ, надъ магнитною стрѣлкою, вѣроятно, приведутъ ученыхъ еще къ одному важному и чрезвычайно любопытному открытію. Извѣстно, что многія страны земнаго шара, лежація подъ равною широтою, имѣютъ не одинаковую температуру; такъ на примѣръ въ Нью-Йоркѣ, лежащемъ подобно Неаполю подъ 41 градусомъ, зима гораздо продолжительнѣе и холоднѣе, чѣмъ въ Лондонѣ. Вообще восточная часть обоихъ материковъ подъ одною и тою же широтою холоднѣе западной; въ Китаѣ теплота не столь ощутительна какъ въ Европѣ; въ Америкѣ средняя температура Атлантическаго Океана ниже обыкновенной температуры Тихаго Моря. Изъ этого должно заключить, что *изотермическія* линіи (lignes isothermes), происходящія отъ послѣдовательнаго расположенія точекъ одинаковой температуры, составляютъ извилистыя дуги и въ отношеніи къ экватору имѣютъ косвенное положеніе. Удовлетворительныя опыты Капитана Дюперрея (Duperrey) заставляютъ не безъ основанія предполагать, что линіи *изодинамическія*, то есть тѣ, по направленію которыхъ земной магнетизмъ оказываетъ одинаковыя дѣйствія на магнитную стрѣлку, — слѣдуютъ тоже кривому направленію изотермическихъ линій. Такимъ образомъ планета наша должна имѣть два жаркихъ или скорѣе холодныхъ пояса (по одному въ каждомъ полушаріи), отличныхъ отъ полюсовъ кругообращенія или оконечностей земной оси и совпадающихъ съ полюсами магнитными. Мы уже замѣтили выше, что одинъ изъ послѣднихъ былъ отысканъ Капитаномъ Россомъ въ томъ самомъ мѣстѣ, которое наиболее привлекаетъ теперь вниманіе Англійскихъ путешественниковъ. Онъ находится къ сѣверу отъ Гудсонова пролива и заключается между каналомъ Принца Регента и заливомъ, получившимъ свое имя отъ кораблей Геклы и Фуріи. Неподвижныя и плавающія ледяныя массы, окружая со всѣхъ сторонъ это пространство, подвергаютъ мореходцевъ безчисленнымъ опасностямъ и до того затрудняютъ путь, что дѣлаютъ невозможнымъ всякое дальнѣйшее плаваніе. По этой причинѣ ни одинъ корабль не могъ до сихъ поръ проникнуть въ заливъ Геклу и въ каналъ, столь справедливо названный *Недоступнымъ*. Если вышеприведенныя предположенія окажутся основательными, то они неминуемо должны привести къ удивительному заключенію, что проходя около земнаго полюса, гораздо легче отыскать море свободное отъ льдовъ и найти Сѣверо-Западный проходъ, нежели въ широтахъ между 65 и 75 градусами.

Эти путешествія подтвердили, между прочимъ, и то мнѣніе, что война и раздоры повсюду составляютъ какъ бы необходимость для человѣка; что онъ не можетъ быть спокоенъ даже и въ такихъ странахъ, гдѣ огромнѣйшія пространства позволяютъ ему свободно распространять свои владѣнія и гдѣ слѣдовательно почти нѣтъ причинъ къ враждѣ и несогласію. Несчастныя племена, разсѣянные въ пустыняхъ арктическихъ странъ, истребляютъ другъ друга съ неимовернымъ ожесточеніемъ. Чтобы убить нѣсколькихъ дикихъ Эскимосцевъ, Индѣйцы не рѣдко предпринимаютъ самыя трудныя странствованія и переносятъ всевозможныя лишенія, на которыя никакъ бы не отважились, еслибы дѣло шло о пріобрѣтеніи съѣстныхъ припасовъ, для нихъ столь необходимыхъ: извѣстно, что они постоянно томятся голодомъ и иногда даже пожираютъ собственныхъ дѣтей. Вообще всѣ племена Индѣйцевъ чрезвычайно кровожадны и величайшее удовольствіе составляютъ въ грабежахъ и убійствахъ. (Смб. В)

гванія коммуникаціи жителей Триполиса съ Тунетомъ, jest w związku ze stanemъ rzeczy politycznychъ w prowincyi Konstantynie. Woyska Tureckie w Trypolu są teraz tam statecznie zajęte, a Bey Tunetański, który uważa Francuzów, jako sąsiadów Turków, wszystko czyni, co jest w jego mocy, ażeby wspierać wyprawę przeciwko Konstantynie. Skutkiemъ tego mniemanego kordonu zdrowia, nie może teraz żaden mieszkaniec Tripolu pośpieszyć na pomoc Konstantynie, i z Tunetu nie spodziewają się żadnego posilku. Turcy nie mogą nic przedsięwziąć względemъ Tunetu, ani względemъ Konstantyny, gdyż są wyniszczeni w Tripolu przez wojnę i głód. Arabowie mieszkańcy doliny nie poddadzą się im, lecz raczej legną z bronią w rękę. Powstali oni przeciwko Sułtana, gdyż nie mieli żadnych środkówъ zasiłku, będącъ zupełnie wycieńczonemi przez urzędników Porty.“ (A.P.S.Z.)

Rozmaitości.

Podróża do krajów Bieguna Północnego.
(Dokończenie.)

Liczne postrzeżenia żeglarzy Angielskichъ nad i-głą magnesową, doprowadzą zapewne uczonychъ jeszcze do jednego ważnego i nader ciekawego odkrycia. Wiadomo, iż wiele krajówъ kuli ziemney, pod jedną szerokością leżącychъ, nie jednostayną mają temperaturę; takъ na przykładъ w New-Yorku, leżącymъ zarówno z Neapolemъ pod 41 stopniemъ, zimy daleko są dłuższe i cięższe, niż w Londynie. W ogólności wschodnia część obu lądówъ pod jedną i tąż szerokością, zimniejszy jest od zachodniej; w Chinachъ zimno mniej jest przykre jakъ w Europie; w Ameryce średnia temperatura oceanu Atlantyckiego niższą jest od zwyczajnej temperatury oceanu Spokojnego. Ztądъ wypada wnosić, że *izotermiczne linie* (lignes isothermes), pochodzące od kolejnego rozkładu punktówъ jednostaynej temperatury, tworzą wężykowate łuki i względemъ równika mają ukośne położenie. Dokładne doświadczenia Kapitana Dupperrey, nie bezъ zasady każą mniemać, że *linie izodynamiczne*, to jest: te, w kierunku którychъ magnetyzmъ ziemski, wiera jednostayne dźwianie na i-głą magnesową, — trzymają się podobnież kierunku krzywego, jakъ linie izotermiczne. Tymъ sposobemъ nasz planeta powinienъ mieć dwie gorące albo prędzey zimne strefy (po jednej w każdymъ półsfery), różniące się od biegunówъ obrótu kołowego, czyli końcówъ osi ziemi, i łączące się z biegunami magnetycznymi. Jużemy wyżej widzieli, że jeden zъ tychъ ostatnichъ wynaleziony zostałъ przez Kapitana Ross w témъ samémъ mѣyscu, które teraz naywięcej zajmuje uwagę Angielskichъ podróżujących. Znajduje się on w stroonie północnej cieśniny Hudsonskiej i zawiera się między kanałemъ Xięcia Regenta a zatoką, która wzięła swe nazwanie od okrętówъ Hekli i Fury. Nieruchome i pływające masy lodu, ze wszęchъ stronъ otaczającъ to mѣysce, narażają żeglarzy na mnóstwo niebezpieczeństwъ i dotyla utrudzają drogę, iż czynią niepodobnemъ wszelką dalszą żeglugę. Z teyto przyczyny żaden dotądъ okrętъ nie mógł zagłębić się do zatoki Hekli i do kanału, takъ słusznie nazwanego *Niedostępnymъ*. Jeżeli wyżej napomknione domysły okaza się prawdziwemi, tedy koniecznѣe muszą one przywieść do zadziwiającego wniosku, że przechodząc około bieguna ziemskiego, daleko łatwiej jest znaleźć morze od lodówъ wolne i odkryć północno-zachodnie przeyscie, aniżeli pod szerokościami między 65 a 75 stop.

Podróża te między innemi stwierdziły i to mniemanie, że wojny i domowe niezgody stanowią wszędzie jakby konieczność dla człowieka; że nie może onъ bydy spokojnymъ w tychъ nawet krajachъ, gdzie nayobszerniejsze przestrzenie pozwalają mu bezъ przeszkódъ rozszerzać swe posiadłości i gdzie témъ samémъ niema prawie przyczynъ do kłótni i niezgody. Nieszczęśliwe plemiona, po krajachъ pustychъ bieguna północnego rozsiane, niszczą się nawzajemъ, z niepodobną do uwierzenia zaciętością. Dla zabicia kilku dzikichъ Eskimówъ, często Indyanie przedsięwiorą naytrudniejsze podróże i odważają się na to wszystko, na coby się zgoda nie odważyli, gdyby rzecz szła o nabycie żywności, dla nichъ takъ potrzebnę: wiadomo, iż oni zawsze głódъ cierpią, i nawet niekiedy jedzą własne dzieci. Wszystkie w powszechności plemiona Indyan, bardzo są chciwe krwi i naywiększe mają upodobanie w rabunkachъ i zabójstwachъ. (G. S. P.)